

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 548/2021-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou [REDAKOVANÉ], advokát s. r. o., [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], v mene ktorej koná advokát [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 55 Er 1305/2007, EX 6204/2007 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 20. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 55 Er 1305/2007, EX 6204/2007 (ďalej len „napadnuté/exekučné konanie“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať a odstrániť prieťahy v napadnutom konaní, priznal jej finančné zadost'učinenie v sume 7 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je v exekučnom konaní v procesnom postavení povinnej. Okresný súd vydal 9. januára 2008 poverenie na vykonanie exekúcie. Dňa 13. januára 2020 podala sťažovateľka návrh na zastavenie exekúcie. V tomto návrhu sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu poukázala na to, že poverenie na vykonanie exekúcie bolo vydané na základe exekučného titulu, ktorým bol rozsudok rozhodcovského súdu. Sťažovateľka a oprávnený ako subjekt podnikajúci v oblasti poskytovania úverov uzavreli zmluvu o úvere, v ktorej bola dojednaná tzv. rozhodcovská doložka,

podľa ktorej všetky spory súvisiace s predmetnou zmluvou budú riešené pred rozhodcovským súdom. Oprávnený na účely uzatvárania úverových zmlúv využíval tzv. formulárové zmluvy. Sťažovateľka tak nemala možnosť ovplyvniť zmluvu o úvere o právomoci rozhodcovského súdu. Táto skutočnosť znamenala, že rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná a v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je *ex lege* neplatná. Podľa sťažovateľky túto skutočnosť mal okresný súd skúmať od začiatku exekúcie ako predbežnú otázku, čo však neurobil.

3. Sťažovateľka doručila okresnému súdu 15. januára 2021 žiadosť o vydanie rozhodnutia vo veci jej návrhu na zastavenie exekúcie. Po tom, čo ostal okresný súd nečinný po jej žiadosti, podala 12. júla 2021 sťažnosť na prietahy predsedovi okresného súdu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Predseda okresného súdu v prípise z 29. júla 2021 sťažnosť vyhodnotil ako čiastočne dôvodnú. Uviedol, že návrh na zastavenie exekúcie bol v marci 2020 zaslaný oprávnenému s cieľom podania vyjadrenia. Následne 20. júla 2021 v súvislosti s vyjadrením oprávneného k návrhu vyzval okresný súd oprávneného na predloženie príslušných dokladov, pričom po ich doručení vo veci rozhodne.

4. Okresný súd uznesením z 18. augusta 2021 (ďalej aj „uznesenie o zastavení exekúcie“) rozhodol o zastavení exekúcie a povolil odklad exekúcie do nadobudnutia právoplatnosti uznesenia o zastavení exekúcie. Uznesenie bolo sťažovateľke doručené 23. augusta 2021. Podľa sťažovateľky ku dňu podania ústavnej sťažnosti nedisponuje informáciou, či je uznesenie o zastavení exekúcie právoplatné.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti argumentuje, že od začatia exekučného konania uplynulo viac ako 13 rokov, pričom okresný súd o návrhu na vykonanie exekúcie rozhodol až uznesením z 18. augusta 2021. Proti sťažovateľke bolo trinásť rokov vedené exekučné konanie, ktoré bolo zastavené. Okresný súd v exekučnom konaní konal „s výraznými a nedôvodnými prietahmi, hoci rozhodovanie sporov týkajúcich sa obdobných vecí patrí medzi bežnú a pomerne jednoduchú agendu súdov. Okrem toho ani samotná skutková či právna zložitost' veci nemôže byť dôvodom na neprimerané prietahy v konaní.“. Sťažovateľka poukazuje aj na § 58 ods. 1 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017, v zmysle ktorého zastáva názor, že okresný súd mal exekúciu zastaviť *ex offio* a nekonať až na základe návrhu sťažovateľky na zastavenie exekúcie. S odkazom na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie sťažovateľka zastáva názor, že okresný súd mal splnenie podmienok exekučného titulu skúmať už v čase vydania poverenia na vykonanie exekúcie.

6. Sťažovateľka namieta neprimeranú dĺžku exekučného konania, ktoré trvá už viac ako 13 rokov, a je presvedčená, že prekážkou rozhodnutia ústavného súdu o prietahoch nemôže byť skutočnosť, že vo veci už bolo vydané uznesenie o zastavení exekúcie. Podľa sťažovateľky okresný súd „spôsobil viackrát zbytočné prietahy v konaní“, ktoré však bližšie neodôvodnila. Tiež vyjadrila presvedčenie, že sama nijakým spôsobom neprispela k dĺžke exekučného konania

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je námietka porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ku ktorému malo dôjsť tým, že okresný súd vo vzťahu k jej podanému návrhu na zastavenie exekúcie ostal dlhodobo nečinný a nerozhodol v primeranej lehote.

9. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, II. ÚS 438/2017, III. ÚS 171/2020, I. ÚS 247/2021).

11. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov súdom sa vzťahuje aj na konanie o výkon rozhodnutia a rozhodovanie súdu v exekučnom konaní (napr. III. ÚS 15/03), keďže nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 143/02, III. ÚS 292/04) a ústava v čl. 48 ods. 2 takéto konania z povinnosti súdov konať bez zbytočných prietáhov nevyníma. Aj podľa názoru ESLP by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na škodu jednej zo strán. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť procesu v zmysle čl. 6 dohovoru (obdobne III. ÚS 15/03, IV. ÚS 551/2013).

12. Špecifikom exekučného konania je, že exekučné konanie je spravidla „v rukách“ súdneho exekútora a exekučný súd v rámci exekučného konania koná a rozhoduje len na základe procesných návrhov účastníkov exekučného konania, resp. súdneho exekútora, a preto namietat' porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

možno na ústavnom súde vo vzťahu k exekučnému súdu len vtedy, ak tento má reálne o čom rozhodovať (napr. II. ÚS 349/2017, IV. ÚS 60/2018, II. ÚS 186/2019).

13. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta porušenie označených práv postupom okresného súdu s poukazom na celkovú dĺžku exekučného konania bez bližšieho odôvodnenia, v čom mala spočívať nečinnosť okresného súdu v čase pred podaním jej návrhu na zastavenie exekúcie. V ústavnej sťažnosti síce poukazuje na procesnú možnosť okresného súdu začať konanie *ex offi*. Posúdenie, či okresný súd splnením, resp. nesplnením tejto povinnosti mohol porušiť práva sťažovateľky, nespadá pod ochranu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Táto skutočnosť by mohla byť predmetom ústavného prieskumu iba v prípade namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Tvrdenie o porušení ustanovení ústavy či dohovoru v postupe okresného súdu, ktoré sťažovateľka uvádza v texte ústavnej sťažnosti mimo petitu, je potrebné považovať iba za súčasť jej argumentácie (napr. III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07, IV. ÚS 279/07).

14. Ústavný súd je podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Táto viazanosť sa prejavuje predovšetkým v petite ústavnej sťažnosti, teda v tej jej časti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet a rozsah konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv.

Ústavný súd výslovne zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené zvoleným advokátom (IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 644/2014, II. ÚS 660/2016).

15. Pri ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy zjavná neopodstatnenosť sťažnosti môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietáhoch (napr. II. ÚS 93/03, III. ÚS 59/05, IV. ÚS 434/08, I. ÚS 210/2018), prípadne ak argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, I. ÚS 192/2015).

16. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti, vychádzajúc z jej petitu, ústavný súd konštatuje, že v čase jej podania sťažovateľkou už okresný súd rozhodol o jej návrhu uznesením o zastavení exekúcie z 18. augusta 2021. Rozhodovanie okresného súdu o návrhu sťažovateľky ako povinnej trvalo 1 rok a 7 mesiacov. Dopytom na okresnom súde ústavný súd zistil, že uznesenie o zastavení exekúcie napadol oprávnený 30. augusta 2021 odvolaním. Právny zástupca sťažovateľky bol 18. októbra 2021 okresným súdom vyzvaný na vyjadrenie sa k odvolaniu oprávneného.

17. V posudzovanej veci sťažovateľke možno vytknúť, že sa o stav exekučného konania v priebehu takmer 12 rokov do podania návrhu na zastavenie exekúcie dostatočne nezaujímala, teda si účinne nestrážila svoje práva (zásada *vigilantibus iura scripta sunt*). Napriek tomu význam samotného konania a jeho výsledok je nepochybne pre sťažovateľku dôležitý a ústavný súd v žiadnom prípade

nemá v úmysle tento význam zľahčovať. Vnímajúc povahu a celkovú dĺžku samotného exekučného konania, ktorú ústavný súd môže posudzovať v súvislosti so sťažovateľkou označeným základným právom podľa ústavy a právom podľa dohovoru a ktorá v okolnostiach tohto prípadu predstavuje 1 rok a 7 mesiacov, ústavný súd konštatuje, že dĺžka tohto posudzovaného obdobia je neprímeraná, avšak nie je neúnosná. Rozhodovanie okresného súdu v napadnutom konaní teda bolo poznačené prietiahmi, avšak tieto boli v čase podania ústavnej sťažnosti odstránené.

18. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (III. ÚS 199/02, I. ÚS 38/04, IV. ÚS 221/05, I. ÚS 375/08). V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného týmto článkom ústavy (napr. II. ÚS 57/01), prípadne návrhu buď nevyhovel (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05). K takémuto záveru dospel ústavný súd aj pri predbežnom prerokovaní tejto ústavnej sťažnosti.

19. Ústavný súd aj preto nevyhodnotil doterajšiu dĺžku rozhodovania okresného súdu v napadnutom konaní do podania tejto ústavnej sťažnosti (20. októbra 2021, pozn.) za nezlučiteľnú so základným právom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a postupu okresného súdu v napadnutom konaní, prihliadajúc aj na špecifiká exekučného konania, ústavný súd dospel k záveru, že doterajšia dĺžka napadnutého konania nesignalizuje nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľkou označených práv. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

20. Na záver však ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci a v prípade, že nečinnosť, resp. neefektívna činnosť okresného súdu bude pokračovať, sťažovateľka sa môže opätovne obrátiť na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou.

21. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. novembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu